

HÓSÁV (Regényrészlet)

BRASNYÓ ISTVÁN

AZ ELHAGYATOTT TORÓKPIPA UTCÁN

A fény szürke robbanásaitól felborzolt hajjal, és mintha légnyomás kerítene sálat levegőből az ember nyaka köré, felgyorsult szívveréssel, amikor az ég fala, nem is oly messze, mindössze egy szürke, hasadozott színházi prospektus, amely már-már az utca derekán feszül, és teljes testsúllyal nekicsapódva, csörtögve enged enyves papírja és régi, foszladozó vászona, mögötte pedig hirtelen, nagy szemű eső kezdi csapdosni az előbukfencező kreatúrát, aki nek végeredményben első dolga, hogy öltözékét rendbehozza, leporolja és kalapja karimáját a kellő síkba állítsa a fején, majd a kockakővel kirakott kocsit közepéről az eresz alá fusson, még egy pillantást is vetve az 53-as számú ház eléggé magas utcai ablakaira, a rezzenetlen és sárgára füstölődött csipkefüggönyökre, melyek mögött nem is lehetne másképpen, csak illendő módon élni, zárt nyakú, kellő hosszúságú és ízlésesen mérsékelt színű, megunt, kopottas ruhákban, mentesen minden szenvedélytől és indulattól, higgadt s kiegyensúlyozott sztoicizmusban, mintegy makacs, elszánt menetrend szerint szervezve meg az életet, amely nem engedélyez semmiféle kilengést, zabolátlanságot és értéktelenséget, túl a napi háromszori szerény étkezésem, az egyetlen pohárnyi, vízzel felhígított boron, továbbá a heti két alkalommal egy-egy ízben megejtendő kapkodó, forszírozott közösülésen, de csak a szokványos testhelyzetben, nem adva módot fantáziákra és bujálkodásra, kizárva közben a nemzés lehetőségét, és mindvégig elhűlt, bámész képpel nézni ki a lucskos alkonyatba szakadó, síri

hangulatú utcára, és várni egy idegen, kellemes és kedves, szinte elefantisztikus méretű női arc felmerülésére, genezisek ködeiből, amelynek kedélye bevilágítaná a bútorok alját, s mégiscsak vigaszt jelenthetne: tehát mindenképpen, tekintet nélkül az életvitelre, szakadatlanul szükségét érezni egy szeretőnek, még akár a világ adott rendjének látszólagos felborítása árán is, ebben remélni a teljes élet végső, de legvégső határainak elérését, ami után már csak a lebegés, a megdicsőülés következhetne... A másik világból idehemperedő Szikofanta azonban mit sem sejdít az effajta ágyasházi bölcsességből, miközben egyre csak a térdét fájdalja, majd kikapogatja az ezüstöket tartalmazó papírstanclit a zsebében, mivel újabb pénzszerzésre nem szívesen vesztegetne időt, és sietően indul meg lefelé az utcán, remélve, hogy Ceciliát még ugyanúgy ágyban találja, ahogy az imént az elbeszélő álmában látta, lenge, párafelhőként áttetsző hálóingben, s ha majd felébred, első dolga lesz tükröt tartani az arca elé, hogy felismeri-e még önmagát, vagy oly előnytelen átalakulás vette kezdetét a szája és a szeme körül vagy akár a halántékán, ami miatt le kell mondania önmagáról, el kell veszejténie magát, mert ha egyszer oda a lelkinyugalma, a magabiztossága, a biztonságérzete, a balance-a... Ám a kései esőt egészen megnyugtató tónusú, váratlan alkonyat követi, amelynek mélyzöld és oldott színei fokozatosan elterelik a figyelmet mindenfajta önmarcangolásról, önvádról, lelkifurdalásról, s hogy Szikofanta lábujjhegyen végiglopakszik a korai este közelétől beárnyékkolt kapubejárat alatt, ügyelve, nehogy zajt üssön, mintha bárkitől is tartania kellene, és egyszerre, fehérlő csontszínéről, felismeri az ajtót, amelyen reggel az elbeszélő nyomában kirohant, de ő, lám, eltűnt, és csak az egyensúlyozó művésztől szóló történet kezdetét rejtette el valahol Szikofanta tudatának mélyében, amely bizonyos vonatkozásokban kiagyalt eset, csapdaként állított szószátyárkodás is lehetne, ám most, hogy e rövidke történet esetleg némi súlyt, valós háttérrel is kaphat, Szikofanta egyszerre kirobbanó izgalmat, felfokozott kíváncsiságot érez, majd megállapodva az ajtó előtt, még egyszer végigpillant szinte erre az alkalomra megkomponált öltözékén, a szedett-vedett ruhadarabokon, majd igazítva egyet a fejébe nyomott külön kalapján, ujja bütykével megkocogtatja a bejárat ajtó matt üvegét, és csizmás lábával toporogva bizonytalan választ vár odabentről, talán váratlan kérdést, amelyre feltehetően nem tud majd megnyugtató és hihető választ adni, mert ha, tetelezi fel, a nevét kérdezik, honnan is venne hirtelenében valódinak

ható, de nagy távolságokat idéző, idegenes ízű vagy hangzású s ugyanakkor személyéhez illő noment, amelyet a lelke mélyén vállalna, s azonosodni is tudna vele, ám hogy még egyszer majd még egyszer kopogtatnia kell, a Nikifor Očajanski névnél állapodik meg végképp, hiszen ennek a névnek már-már mélysége, kifejezett tulajdonsága, jellege és sajátosan keserű zamata van — amikor odabentről csak egy elhaló, közönyös, mindössze sóhajtásnyi erejű igent hall, ami alig jut el a füléig, s érdekes, ez az erőtlenség egyáltalán nem fokozza bátorságát, hanem ellenkezőleg, a féltékenységet növeli benne hatalmasra, úgyhogy még egy ideig tétován álldogál az ajtó előtt, a szálkásra és fehérre súrolt küszöbön, mintha azt fontolgatná magában, nem lenne-e okosabb, rá nézve ésszerűbb, ha sarkonfordul, és tapintatosan, a lehető legnagyobb csendben, már amenyire ezt zuhogó csizmái engedik, elsettenkedik innen; egyszerre bőrével is érezni kezdi az effajta udvarok esti levegőjét, a talaj és a lakók szakadatlan burjánzásra, dús csíráképessegre, hajlamossá tevő, túlzott fertilitását, s az ajtók mögül valahonnan hallja is egy-egy indulatos, elformátlanodott és alkoholtól serkentett asszony vészterhes mormolását, szinte vészjósló dúdolgatását, amitől minden merészsége és kalandvágyása egyszerre tovaszáll, e megfoghatatlan fourminage fokozatosan beszívárog a bőre alá is, a vércörébe jut, és maga is váratlanul mily ingerlékeny, lobbanékony, szinte sértődött lesz: ettől függetlenül azonban egészen ott-honosan, fesztelenül, mondhatni követelőzően és nagy erővel nyitja az ajtót, s bundáját is bármiféle gátlás nélkül akasztja oda a még mindig a fogason lógó másik mellé, majd kalaplevéve, de kissé félszegen áll meg Cecília szobájának ajtajában, és miközben Cecília várakozóan könyököl fel ágyában, csizmája sarkát hevesen összeütve mutatkozik be.

— Kedves asszonyom, Nikifor Očajanski vagyok, és a barátomtól hozok üzenetet... — nevezi meg magát s veti lélegzetvétel nélkül a szavakat a levegőbe, mintha minél előbb túl akarna jutni annak indoklásán, miként is kerül ide és egyáltalán mit keres itt, s hogy Cecília arcvonásai még a homályban is jól láthatóan összesűfolódnak, egymásra torlódnak, váratlanul megérzi, hogy látványos módon az elevenjére tapintott, és máris szinte a markában tartja, s már-már fölöslegesnek találta, hogy hadarva, el-elakadó hangon még hozzátegye:

— És azt is kérdezteti, mint van a fiú, mert nagyon sokat gon-

dol rá és gyötrődik miatta, és egy új fényképet is szeretne róla, mert biztosan nagyot nőtt, mióta nem látta.

Cecília bizonyára mondani szándékozna valamit, mert ajkai zavart, meglepett s tétova mosolyra nyílnak, feltárva felső fogsorának icipici, de e pillanat mögött roppantul szimpatikusnak mutakozó ferdeségét, majd utána mintha meggondolná magát, valami megnevezhetetlenül nagy komolyság és szorongás riad fel bizonyára a teste mélyén, széles, lassú, széjjeláradó szárnycsapásokkal, akár valami súlyos és veszélytelen madár, és feltűnő letörtséggel, határozatlansággal telepszik arcára vagy mellére, míg Cecília az árnyékából szól fojtott, kissé rekedt s tanácstalan idegállapotról árulkodó hangján.

— Elnézést, hogy így fogadom, de nem tudtam jöveteléről, és ha szíveskedne leülni egy pillanatra, s megvárni, amíg talán rendbe teszem magam...

— Természetesen, asszonyom — tör fel Szikofantából a keresetlen nagylelkűség —, egy pillanatig se zavartassa magát. — És hely után néz a szagáról ítélve eléggé sivár és zord helyiségben, ahol mintha formaldehid csapódna a bőrére, vagy egy mindinkább zuhogóvá és áradóvá váló formalinfolyamba gázolna bele térdig, derékig, nyakig, s valami kellemetlen, szemcsés anyag átszivárgását érezné a pórusaiban, miközben egy karosszékre telepszik e nyilvánvalóan körötte örvénylő Léthé kellős közepén, és a sötétben mindvégig Cecília lemeztelenülő testének orificiumát igyekszik maga elé képzelni, amíg az altató és lágy, selymesen neki-nekiiramodó ruhasugást hallgatja, amelybe a bejárati ajtó közelében egy kutya tolakodóan belevakkantgat, bizonyára valami sötét, salétromosságú és szűkös helyekhez idomult, szörzetét már félig elveszített mopsz, ami már nem is érezné jól magát a napvilágon, és most is csak a holdkeltére vár, hogy őszintén és fájdalomosan, minden erejéből vonítani kezdjen, testméretéhez képest feltűnően erős és átható, meglepően vigorózus hangon, mintha az ágyon talán, amely alatt aludni szokott, most egy ismeretlen, agnoszkálhatatlan holttest heverne, s egyedüli, kutyául elszánt célja e vonítással csak az volna, hogy disztonáló hangjával elköltöztesse onnan, megfoghatatlan távozásra bírja, és nyugodtan, háborítatlanul húzódhasson vissza szokott helyére — közben Szikofanta csillagot lát éledni az égen, akárha egyre erélyesebben jelölnének meg valami lényegbevágóan fontos háromszögelési pontot az égbolton, ám mire rendeltetését is kideríthetné, idebenn világoosság gyú-

lik, a kutya az ajtó elől pedig megszeppenve és bántó szűköléssel rohan el, Cecília meg, ekkorra összeszedve magát, barátságosan és már-már pajzánul a kezét nyújtja, amit Szikofanta megismételt csizmasarok-csattogtatás közepette megcsókol, oly gyöngéden, mint egy pelyhes fecskefiókát, s mivel látja, hogy Cecília igen előkelően öltözködött a tiszteletére, azonnal kimenőt javasol, derékban hódolatteljesen meghajtva magát: egyszerűen nem lehet visszautasítani, hiszen nyoma sincs benne annak a moral insanitynek, amit bárki is várhatna tőle, inkább valami parvenü és mélyen vallásos szállítmányozóra vagy hajótulajdonosra emlékeztet, aki talán épp az imént szállt le egy tekintélyes gyalult deszkaszállítmány tetejéről, friss fenyőgyanta-illatot sodorva magával, és akaratlanul is valamiféle fürdőszót vagy habfürdőt juttat az ember eszébe, különben meg csupa bohókás, messzi vidékről hozott történettel van teli, amelyek bizonyára soha meg sem estek . . . hosszan elnyúló, éles szegélyű árnyékuk egyszerre már a süvítő húzatú kapualjban halad, szorosan egymás mellett, mondhatni, szinte hangtalanul, csupán Szikofanta ridiculus csizmái zuhognak nagy visszhangot verve; ám odakinn, a nyirkos, sejtelmes visszfényektől csillogó utcán sem állapodik meg a két árnyék, a görcsös törzsű és erőszakosan visszametszett madárcseresznyefák sötétet szurkáló ágain akadnak fel talán egy-egy pillanatra, és mintha beszélnének is valamiről, de inkább a Törökpipa utca hepehupás járdáját figyelik, mivel még nincs világítás, és szinte kizárólag a hangokra hagyatkoznak, konflislovak patkóinak távoli csattogásához igazítják lépteiket, akár a vakok, majd elérve a Törökpipa és a Lövész utca sarkát, mintha egyszerre mást gondoltak volna, hirtelen elenyésznek egy sötét színű fal előtt vagy talán pincelejáróban, és ha követte őket volna valaki, itt mindenképpen nyomukat vesztené, valami sima, lehullott vakolatú fal előtt.

— Ó, hiszen tudhatja — hajol közel Cecília Szikofanta apró és formás füléhez, hogy lehelete szinte összeégeti —, annyian kényeszerülnek ma bujdosni és szabályszerű okmányok nélkül élni, hiányos papírokkal szökdösve országról országra, hogy sohasem árt hat az effajta elővigyázatosság . . . mert legalább mégis élnek . . . Csak arra kérem: ügyeljen a mozdulataira itt, az udvaron — hogy mi mindent eszükbe nem jut az embereknek kihajítani manapság a szemétre!

S valóban, a salétromtól megrágott, málladozó aljú fal mellett, holmi korhadt fájú ládák és rozsdás ágsodronyok közötti, kiszá-

míthatatlanul szűk ösvényen vonul tova, mintha minduntalan mocsokba gázolnának és ruhájuk is megfekedett vaskampókba akadna, szakadatlanul kitéve magukat annak a veszélynek, hogy frissen ásott verembe vagy kanyargó, felázott aljú futóárokba zuhanjanak, csak sokára érnek el egy épnek mondható falkiszögeléshez, amely mögé talán egy étkezde konyhájának rácsos ablakai vetnek most hamisságtól sárgálló világosságot, és ezen a szoros, macskajárásos udvaron keresztül kísérelik meg Cecília útmutatása nyomán elérni a konyha vagy egy vendéglő termék mellékbejaratát, figyelve közben az ablakok mögött a fakanállal elszántan dolgozó szakácsnőket, akiknek viselkedése kimért és nem árulkodik semmiféle zavarról sem, nyomát sem látni rajtuk valamiféle heróténak, tehát a vendéglő is csupa béketűrő iszákossal, lunatikussal és hepatopatikussal lehet tele, akik nagyokat kacagva kiabálnak át egymásnak egyik asztaltól a másikhoz.

— Hej, Brale! — s ezen is fuldokolva nevetnek, hogy a könnyük is kicsordul belé, mintha mindannyian valami morgue-ban lennének közszemlére téve.

A HEURIGER LEVEGŐJE

Mint egy biztonságos, súlyos bársonnyal kibélelt falú dobozban, amelyet még csak a legeslegalján kezdett ki valamiféle tétova, salétromot vedlő nyirkosság, egyszerre akárha a föld alá süllyednének, lábukkal egyengetve el maguk alatt a korhadózó, olajjal átítatott és hézagos padlót, az iménti vendégek pedig, megmagyarázhatatlan, és eddig mindenestre példátlan disszolúció jeleként, lassan beszivárognának vagy beivódnának a fal festésének egyszerű mintáiba, s ezentúl már csak *hors concours* volnának jelen, talán csak közletről vagy nagyítóüveg alatt nézve lehetne látni testük egy-egy elenyésző pontját, darabka, valamelyik étkező tányérjáról mintegy véletlenül a falra csapódott bőrt, anyajegyét, szemölcsöt vagy forradást, s az imént még érzett mártás-, dohány-, paprikáslé-, penész- és ázottruha-szagukat hirtelenül Cecília hajának hennaszíne burkolná be, a két füle mögé kent cseppnyi parfüm illata borítaná el, amely Szikofanta szemének egyszerre oly furcsa, átható csillogást adna, miközben lesegítené Cecília felöltőjét, s lopva egészen közelre hajolva kontyba tűzött hajfonataihoz, igyekezne belőle belélegezni mindazt, ami mint feminát jellemzi, ügyet sem

vetve a rémes, elképesztő és kísérteties ambiensre, a tasakos és tompa fényű szemgolyók mélyén higanycseppként megcsillanó kaján kíváncsiságra: egyszeriben oly felszabadultan dörzsölné össze a tenyerét, akár valami gagman, s az alkalomhoz illő ital nevét kezdené fontolgatni a fejében, amivel sejtetően elkápráztatná a végeredményben kissé mégiscsak felindult Cecíliát — valójában azonban, alighogy letelepednek, valahonnan fentről, mint fényes fűrészpör, máris lusta és megfoghatatlan unalom kezd zuhogni közéjük, s az érkezésükkor támadt váratlan és túl hosszú csend is lassanként pezsgésnek indul, mintha csak szódavízbe ültették volna őket, majd valaki rekedt hangon elkáromkodja magát, ami most roppant blaszfémiaiként csapódik a fülekbe, s utána elkeveredett, részeg kísérletet tesz, hogy kifejtse a kormány legújabb nagy gaffe-ját, de mivel mondandója, filippikája sehogyan sem jut el a befejezésig, s megfelelő hallgatóságra sem talál, nemsokára fel is hagy fejtegetéseivel, és Cecíliát kezdi oldalnézetből kihívóan mustrálni, s bár Szikofanta háttal ül feléje, Cecília arckifejezésének lassú átalakulásából megérzi e pimaszság súlyát, ami már jóval több tolakodásnál; Szikofantának mégis sikerül elterelnie róla Cecília figyelmét, tulajdonképpen a fiú felől kezd váratlanul kérdezősködni, ami számára lényegében teljességgel közömbös és érdektelen beszédtema, hogy kicsapták-e például az iskolából vagy a csibészkedésen kívül van-e másféle elfoglaltsága is — e kérdésekre Cecília homályos és kitérő, körülíró válaszokat ad, ám nem közöl semmi lényegeset sem, mintha inkább szívesebben venné, ha hallgathatna, majd végül kifejezést adva óhajának, durcásan és haragosan fordítja Szikofanta felé ismét elváltozott formájú arcát, hogy társasága egyszeriben már-már kellemetlen lesz.

— Nézze, Očajanski úr, nekem nem futja az időmből, és a fiú különben sem az enyém . . . nem dobtam ki az utcára, bár ez szinte annyira nem tartozik énrám, ahogy magára nem — majd teljes odaadással Szikofanta halpikkelyszerű körmeit kezdi szemlélni, és mintha épp erről jutna eszébe, váratlan elszántsággal megkérdezi, nem feledkezve meg szavainak támadó éléről.

— Tulajdonképpen mivel foglalkoznak maguk?

Szikofanta a zsebeiben kezd most turkálni, ösztönösen is valami elképzelt előkelő és méltóságteljes mozdulatokat utánozva, mintha elkeveredett szivarját vagy fogvájóját keresné, és mindegyik üresnek talált zseb után hitetlenkedő képet vág, amíg csak figyelmét a mellékhelyiség ajtaját nyitó iménti bámészködő férfi nem köti le,

aki támolyogva tűnik el az odabenti gyöngévilágításban, majd a kátrányfoltos, szürke ajtó csapódik be utána lélegzetelállító puffanással: mire Szikofanta, szája sarkában mosolyt imitálva kér elnézést a várakozó Cecíliától, majd helyéről hirtelen felállva és futtában még meg is hajolva, ő is az illemhely felé indul, de az ajtót sokkal óvatosabban teszi be maga mögött, mint az előtte belépő, aki most körülményesen és szakadatlanul billegve, szüntelenül egyensúlyért küszködve vize a pissoir felett, de amikor Szikofantát meglátja, egyszerre elvigyorodik, s ahogy fejét félrefordítja, a vizeletsugár is a fehér csempére csapódik, és sebesen növekedő rócsává változik a mellékhelyiség cifra kockaköves, összeköpdösött padlóján, majd a már hallott és visszataszító torokhangján felröhög, és vérekes szemével hevesen kacsingatni kezd a mögötte álldogáló Szikofantára.

— Mi a benyomásod, testvér? — gargarizál a szavakkal —, ehhez ugyan még engemet is bevehetnél lovazni, neki meg úgysem ez lesz az első eset: fifti-fifti dobjuk meg, aztán a gubát is fifti-fifti dobjuk össze, he?

Szikofanta hallgatását, úgy tűnik, beleegyezésnek fogva fel, magával igen elégedetten a helyiség belső sarkában levő mosdóhoz botorkál, és himbálózva a vízkölepte csap fölé hajol, hogy igyék, gyomra lángolását csillapítandó, miközben Szikofanta, kissé rezignáltan ugyan, mögéje lép, s összekulcsolt kezével, mintha csak egy vaskos halfarok suhanna át a levegőn, olyat csap a tarkójára, hogy a mocskos, sok fogdosástól fényét veszített vízcsap eltűnik a szájában, majd ahogy kifelé haladva visszanéz, látja, hogy a szájüregét megtöltött vér s víz az álláról a mosdóba csorog, ő maga pedig oly áhítattal függ a csapon, mintha tüzet nyelt volna, és azt oltaná most, teljesen átadva magát e nem mindennapi és Szikofanta szemében nevetségesnek tűnő elfoglaltságnak.

Szikofanta mosolyogva, s mintha járásában is némiképpen excellálni akarna, oly léptekkel megy vissza az asztalnál üldögélő Cecíliához, majd nyitott, élénk rózsaszínű tenyerével körbemutatva, elégedetlenségét egyáltalán nem leplezve mondja, szinte kékvérű fintorgással.

— Hagyjuk magukra, kedves asszonyom, e minősíthetetlen pachydermatákat... Par occasion, olykor-olykor nem mondom, megteszi e kétes hely is, de most kezdjünk új paginát — s már szökdécsel is nehéz csizmaiban Cecília felöltőjéért, s mennyire gyöngédnek tűnik, mily választékos modorúnak...

Odakinn a sötét utcán pedig arrafelé invitálja Cecíliát, ahol a legerősebb fény vetődik az égboltra, legnagyobb a csillogás és legmagávalragadóbbnak, legkönnyedebbnak látszik az élet, az élet! — s hogy kiérnek a minduntalan bánatot hunyorgó lámpák alól, nyomban fiákerba ülnek, majd hatalmas, szinte ragyogva tovasuhanó kört tesznek a merőben másfajta világítástól már-már kicsorduló, hosszú utcákon, ahol a magas és cikornyákkal díszített épületek előtt a fák alól még az avart is összegyűjtötték, és Szikofanta úgy ül a nyitott kocsiban, mintha ez lenne az ő igazi eleme, és ehhez még a szeme is mily elszánt herézissel csillog!

A HETÉRA

Ilyenkor már behúzzák a tömött, súlyos szövésű függönyöket, és beteszik a sarkukon nyikorogva forduló spalettákat, talán hogy a mind csípősebbé váló, éles és nyirkos őszi levegő odakinn rekedjen, bár egy-egy újonnan érkező ajtónyitására mindenki a távolinak tűnő bejárat felé fordul, amíg csak rá nem kezdi, erőlködve keresvén az összhangot, a sramli, attól kezdve azonban ki-ki kénytelen visszahúzódni a tulajdon heppjébe, mintha csak azt várná, hogy a falióra mutatója, tényárjának sápadt lengetése közepette, megközelítse az X-et, majd túlhaladva rajta vészjóslóan a XI-es vonzásába kerüljön: ekkor már, ha eleddig nem esett meg, semmi említésre méltó sem fog történni a lassanként felborzolódó árnyékok mögött — a füstben ázó városi kávéház ilyen időpontban már lassanként néptelenedni kezd, és csak a legtürelmesebbek fogják kivárni a nap végét jelző tizenkét óraütést, hogy akkor aztán, magánytól verve s magánytól kísérve hazakocogjanak; ma azonban merőben más világ van itt, idegen arcok is elő-előtünedeznek az oszlopok megett, és a szála is az eleven zsongástól mintha sokkal magasabbnak látszana most — a megátalkodott és megkérgesedett törzsvendégek csak ennyit észlelnek, s amikor Szikofanta Cecíliával belép, már a gardróbnál is várakozniuk kell, pedig híre sincs a tolongásnak, ám egyszerre talán mindenkin hypomnézia ütött rajta, egy sajátságos légkör, ájer vagy klíma vonzásába került, amely most váratlanul elkápráztatja, összezavarja és szórakozottá teszi, mint amikor súlyos és kockázatos kimenetelű párviadal folyik a kártyaasztal körül valamely törzsvendég s jövevény ellenlábasa között, s ilyenkor a játékosok minden egyes szusszanása, kibuggyanó verejtékcseppje

fontosabb annál, ami időközben a terem sarkaiban vagy bejáratánál zajlik, ilyenkor lehetetlen botrányt csapni, feltűnést kelteni, mert még a srami is tapintatosan a láthatatlan háttérbe húzódik, a drapériák pedig magukba nyelnek minden pisszenést, hangosabb lélegzetvételt vagy sóhajtást, a fények a széles falitükrök felé sarkulnak, s a levegő is szinte képlékennyé válik... most, persze, ettől lényegesen különböző szenzáció lobog a szemek sugarában, ül ki az arcokra piros folt formájában, húzza össze a szemöldököket és csiklandozza az ajkakat: egy, a kacagásával bongó ministráncsengettyűt idéző, óarany színű hajfürtöket villantó, hernfazonos fiatal nő csókolgatja asztaltársaságával a kezét, úgyszólván hódolatja a meglett, tekintélyes, őszbe csavarodott és kopaszodó fejű, kappanhájtól dagadó tarkójú férfiakat, s amikor tüskés bajuszuk kézfejének lágy és túlérzékeny, kékeres bőrét érinti, hirtelen felkacag, mintha fülébe jutna annak jelentése, amit a kezére csókolnak, piciny áramütés szikrája pattan tán ilyenkor a dobhártyáján, és ez annyira érdekes, annyira megkapó, mint tán semmi más ezen a világon, e kedves és jóindulatú urak, akik odahaza mily szigorúak és kérlelhetetlenek, könyörtelenek lehetnek családjukkal, a beosztottjaikkal pedig már-már a gorombaságig rigorózusak, irgalmatlanok, limfatikus alkatukkal szakadatlanul utálkozva és megvetéssel teli fordulnak a nyilvánosság felé, emitt meg egyszerre mennyire evidenssé válik, hogy azzal a vonzódással, mondhatni, magatehetetlenséggel gyülekeznek köréje, akár a kisdetek a jó tündér képe elé, ha valami kinyitott mesekönyben megpillantják, és nyomban érinteni akarják, simogatni, hogy felhívják magukra a figyelmét, és egyből hajlandónak mutatkoznának mindenüket odaadni neki, csak egy szóra, csak egy futó mosolyra méltassa őket: nos, a kedves Hetéra mindenkit külön-külön sikkantásával tüntet ki, miközben méltatlankodva simít végig némelyikük arcán, hogy mily borostás, mennyire szúr, képzeljék csak el... és a vén hivatali lábasfejűek, octopusok, histioteuthisok, schulfuchsok s a tönk szélén kapálózó kis-, nagy- és magánvállalkozók vagy állami szelektben vitorlázó bőregerek, cynocephalusok, pteropusok úgy paríroznak ott neki, akár valami anyakirálynőnek vagy bájos kis tengeri szirénnek, és elfátyolosodó szemmel képzelik maguk elé, miként is segítenének levetkezni a kicsiny és erélytelen fräuleinnek, micsoda heurisztikával szabadítanak meg nadrágocskájától, ha úgy jönne a sora, s ha úgy is jön, csak mikor eshet az majd meg... és hogy a megszámlálhatatlanul sok patent, kapocs, szalag is mennyi gondot

okozna, mire sikerülne teljesen lemezteleníteni, hogy oly elveszetten heverjen előttük, akár a rabul ejtett sellő: már ennek elképzelt látványa is annyira hendikepeli őket, hogy képtelenek verejtékezés nélkül megállni, már ennek pusztja lehetősége is oly tüzet rak bennük, hogy szándékuktól nehéz lesz bárkinek is bármiféle észokokkal eltéríteni őket, úgyhogy e szcénának, akár valami gondosan megfestett csatajelenetnek, nyilvánvalóan lesznek majd áldozatai is, akiknek alakja bizonyos idő múltán lassanként fakulni, távolodni kezd az emlékezetekben, ám bizonyára akad valaki olyan is, aki magától értetődően továbbfejleszti a kép síkján zajló eseményeket, s ennek köszönhetőleg megtekintheti majd a fürdőző, a lígéző, a fészülködő, a csábító, a kicsi, fényes ollóval lába ujjának körmét vágó fräuleint is, de, természetesen, itt még csak a kezdetek kezdetén tart a sok ábrándosan szenvedő úr, és most ügyet sem vetnek az ismeretlen Szikofantával érkezett, és sokkalta szerényebb kinézésű, közlőrl sem oly váratlan hevületeket támasztó Cecíliára, mert pillanatnyilag minden gondjuk az az új hölgy, úgyhogy különféle takarékbetétek fontoltatnak meg a fejekben, jelzalogkölcsonök lehetősége vetődik fel titkon, eladható ingatlanok sorsa pecsételődik meg hirtelen, vidéki majorságok cserélnek gondolatban gazdát, e vállalkozás anyagi alapját biztosítandó, miközben a nyershús-színű homlokokról tovább szakad a zsíros veríték, stigmájaként az elhatalmasodó legférfiasabb indulatoknak, és egy szempillantás alatt elpiszkolódik a frissen kikeményített és -vasalt fehér gallér, s újonnan megalapított dinasztiák eszméje megy füstbe . . . ám Szikofanta is hirtelenében roppantul terhesnek, szinte nyúgnak kezdi érezni Cecília társaságát, hiszen ő *amott* akar lenni, tanúként, cselekvőként, váteszként, esetleg nyomban a kellő eréllyel forgatva meg akár az ezüstöket is, hogy lehetőleg egy szempillantás alatt eleget fialjanak, aranyesőt zúdítva a fräulein lába elé, hogy meglepődjön, megilletődjön, s ellágyulva intse magához Szikofantát, neki is csókra kínálva fel a kezét — vagy nem is, csak sóvárogva gondoljon majd rá, és legyen mindig magányos, kétségbeesett, holdvilágnál társalkodjon a halállal, miközben a szél lebontja a haját és átfúj a lába között . . . ó, és ilyen gyöngyházzsínbe forduló esteken várja Szikofanta feltűnését, akár valami hiábavaló káprázatét . . .

Közben ott, az asztal körül, ekkorra már szinte robbanni látszik a túlcorduló világosság, kristályok és ékszerek tördelik halomra és bontják meg a fényt, míg az asztal alatt a lábak a sötét tükrű

lakkcipőkben dühödten és elkeseredetten rugdalóznak, ám érdekes, hogy az asztal lapja felett szinte mindenki máris a fellegekből mosolyog alá, mintha csak egy kísértet üldögné a valódi helyén.

A HALÁSZMESTER

Szikofanta, mint valami éjszakai, tömör csillagfényben didergő piramis csúcsán, a terem sugaras vetületei között egyszerre testi valójában fedezi fel Virgil urat, akinek súlyos lenyomatát az elmékedő, Dummer Augustus szőnyegének lángokkal kísértő indái között látta, s a nagy tokájú, hegyes homlokba csúcsosodó arc szinte elbűvöli, bár még sorsa teljes ismeretében sem érez magában akkora bátorságot, hogy bármiféle formában is zaklatni merészelje, csupán a bámulat hatalmasodik el benne, például ahogyan sokgyűrűs kezét arcán végighúzva épp valami nézetét fejt ki, amelyben bizonyára oly sok a sajátosság, hogy hallgatói nemigen tudják követni, miközben tekintetét úgy szegezi a terem egy távoli pontjára, mintha nemcsak a körülötte ülőkhöz, hanem minden jelenlévőhöz intézné szavait, még hozzá mily mérsékelten s finomsággal telítődve, hogy nyoma sincs benne sem keserűségnek, sem a mindenáron való meggyőzés szándékának: egyszerűen csak a levegőbe beszél, mint aki azt várja, hogy a hangja minden teret betölt majd, akár valami tétova fényforrás, amely bizonyára útmutatóul és reménységül is szolgálhatna annak, aki helyesen méri fel közte és maga között a távolságot, s még tán Cecília is órá figyel odaadón, már-már ájtatosan, úgyhogy nincs alkalma tudomásul venni Szikofanta váratlan elhidegülését, miszerint kettejük jelenése ezennel véget ért, és az egyensúlyozó művész most már nem fog első kézből származó, friss értesülést szerezni combjai lágyságáról, hasa keménységéről, melle és válla változatlan formájáról, mellbimbói sötétedő tónusáról, szőrzete pihésen összeugró, leheletfinom rugóiról, apró, megrögzött szokásairól, hogy éjszaka még mindig meztelenül, lábát ágya széléről lelógatva üldögné sokáig a sötétben, s a nyakában majdhogynem láthatatlan láncon függő kicsiny gyémántkeresztet babrál, mintha élete történetét mondaná el egy, csak az ő szemével látható, türelmes és együttérző gyóntatónak, aki megrázkódatással hallgatja töredelmes vallomásait, és eközben mintha fokozatosan távolodna mellőle, annyira ösztönös és kifejtett benne a szeméremérzet, s mivel Cecília élettörténete hallatán kifejezhetetlen

felindulást érez, azt is tudja, hogy szavakkal már nem, hanem csak gyors, a mellbimbójára, a szemére, a fülére és a köldöke tájékára hintett, fuldokló csókokkal vigasztalhatja meg, s mindezek után már honnan tudhatná, hogy hol a határ: észbomlasztó, katasztrófába sodró fututiót kezdeményezve micsoda szentségtörést követne el — úgyhogy inkább nem is hajlandó bűnös hangjára figyelni, fülére szorítja tenyerét, és ingerülten, megátalkodva odébbáll... Szikofanta pedig egyszerre olyasféle hangon, mintha kő verődne kőhöz a nyelvén, a szájában, akadozva arról kezd beszélni, hogy Kielben hajó vár rá, és hogy a vonata hamarosan be fog futni Konstantinápoly felől, s neki azonnal, sőt nyomban indulnia kell, mert ebben az egyre süllyedő, feneketlen mélységekbe merülő városban különben sem tudna aludni, amikor még az utcákon is érezni lehet a nyirkos, befülledt takarók szagát, s ha itt az ember egyszer ágyba fekszik, olyan érzések támadhatnak rá, mintha földdel, nyirkos és porhanyó televénnyel takarózna, az utcákon pedig apró, színes tálkából szórakozottan, de az is lehet, hogy egyenesen gonosz szándékkal kendermághéjat öntenek az emeleti ablakokból a kalapja karimájára, s ezt a magot valami gonosz szemű papagáj előbb már kicsépelte, és tudnivaló, hogy a legszívesebben a szívének uszítanák a város összes ilyen madarát... tehát effajta meg gondolásból azonnal nyűgösködni kezd, akadékoskodni, durcáskodni, aggodalmaskodni, mert ugyanis a hajóját ha netán lekési, oda a halászmesteri állása, más kezére adják gyönyörű, mély gázlású bárkáját, a Traurige Montag-ot, kiszolgáltatják valami hájfejű orosz-nak vagy vörös képű dán-nak, hebegő beszédű izlandinak, és ekkora képtelenséget mégsem engedhet meg magának sem az egyensúlyozó művész, sem Cecília kedvéért, vagyis hát nem hozhat ily nagy áldozatot, és tőle szokatlan, hirtelenkedő kapkodással, széles handabandázással sürgősen kocsit rendel, hogy Cecíliát mégis illendő módon hazakísérje, és futólag elbúcsúzva tőle az expresszhez hajtasson, amiről máris szerencse, ha nem késik le — Cecíliát szinte maga előtt toloncolva kerül kívül az ajtón, majd heves karlengetéssel máris integetni kezd a fiákert épp előállító kocsisnak, mi alatt csizmáját az aszfalthoz verve toporog a járda szélén; kész csoda, hogy még észbe kap, és visszarohan kiváltani a ruhatárból kabátját és Cecília felöltőjét, majd kalapját a fejébe nyomva már a kocsiban segíti fel Cecíliára a könnyű kabátot, váltig biztatva a kocsist, hogy gyorsabban hajtson, gyorsabban, az istenért... vágnon a villamos elé, amelyik hernyóként poroszkál, s a lehető leg-

rövidebb úthoz tartsa magát!, majd a Törökpipa utcában csak azért ugrik le a fiákerről, hogy már-már eltervelten rövid, kimért, és szinte heves mozdulatokkal lesegítse Cecíliát, aki, mielőtt leléphetne a hágcSORól, máris megkapja az őt megillető kézcsókot, és tiszteletére még egyszer mennydörögve összecsattan csizmája sarka, mintha egy kaput csaptak volna be valahol, s már ismét odafenn ül a kocsis mögött, majd a legsűrűbb Herrgott Crucifixekeket szórva viharzanak el a vasútállomás irányába, amelynek lapos tökre emlékeztető, fakó színű épülete előtt, miután a kocsis a sárga keramitkockával kirakott úttesten megállítja a lovakat, és megleégedetten veszi tudomásul, hogy idejében érkeztek, a vonatnak ugyanis még híre sincs, Szikofanta a vállára teszi a kezét, s orrán keresztül áthatoló vihoggással mondja, mintha az alvilágból szólna fel.

— Vaklárma volt... most mehetünk vissza a Coronába, vagy már ami a neve annak a kávéháznak...

— A Coronába — veszi tudomásul a kocsis, és megvárja, amíg a lovak előtt az úttestet keresztező síneken átgördül az imént elhagyott küklópszszemű villamos, majd a hűvössé váló estében megfuttatott, nyugtalankodó és gőzölgő hátú lovait poroszkálva irányítja visszafelé, hogy hidegvérűsége, szinte teljes közönye még Szikofantát is meglepi.

— Nem csodálkozik? — hajol előre az ülésen, és teszi ismét a kocsis vállára a kezét, mintha csak azért kapaszkodna bele, hogy ki ne zuhanjon a kocsiból.

— Nem szoktam csodálkozni, uram — mondja a kocsis, kimondottan a lovaihoz beszélve, mert még lehelete páráját is arrafelé sodorja egy eltévedt légáramlat, majd — Manciii! — biztatja egyik lovát, talán csak pusztá megszokásból, mert a városi kocsisok ilyesmiket eszelnek ki a tulajdon szórakoztatásukra, amikor a hosszú estéken, kezükben ostort szorongatva a sötét, üres grundon várakoznak, s az utcákon már nincs egyetlen járókelő sem, csak a lámpavasak ácsorognak már, hegyükben kékes gázlánggal, vagy dehogysis ácsorognak, ha hinni lehet a mendemondáknak...

(folytatjuk)